

België - Belgique
P.B.
ANTWERPEN X
8/5465

De Rietvink

Jaargang 20 - nr. 2 - april - mei - juni 2013

EEN
PLUSPUNT
VOOR DE
NATUUR

natuurpunt
Land van Reyen

V.u.: Bert Andries,
Boomkensstraat 20,
2531 Vremde

Deze nieuwsbrief
verschijnt driemaandelijks
Afgiftekantoor Antwerpen X
Erkenningsnummer P2A8633

3. Voorzet Bert
4. De Koude Beek is van iedereen!
8. Het landschap heeft jou nodig
10. Mezen tellen in de bossen
12. Vogelweekend van Natuurpunt werd een recordeditie
13. Natuurschieten, al van gehoord?
15. R11 duikt weer op
18. Wandelend door Natuurpunt Land van Reyen en omgeving
20. Kleine vos
21. Activiteitenkalender
24. Kleurenkatern: De Berm - Lentepoets
28. Groot Hoevefeest, speciaal voor kleine bengels!
30. Natuurpunt Lint verdeelt de taken
31. De Lintse amfibieënpool
32. Nieuwe aanplant aan Luitersheide
32. Grondsmaak: verser dan vers kan niet!
34. Ontspoord: van Essenvlieskelkje naar Vals essenvlieskelkje
36. Kauwen kijken 5
37. Turen naar vogelkuren
38. Wist je datjes
39. Lentewandeling in Vremde
40. Minder erfenisrechten betalen? Het kan!
41. Fototentoonstelling over Hoeve Dieseghem en omgeving

Lente !

**Vogelweekend
een record !**

20 jaar Natuurpunt Land van Reyen!

Eind dit jaar bestaat Natuurpunt Land van Reyen 20 jaar. In november 1993 vond in 't Kasteeltje in Boechout de oprichtingsvergadering van het toenmalige Natuurreservaten afdeling Land van Reyen plaats. Na de fusie met zustervereniging De Wielewaal en de splitsing van onze afdeling is Natuurpunt Land van Reyen in haar huidige vorm ontstaan. Een afdeling met 1200 leden, stevig verankerd en heel actief op vele fronten in Mortsel, Boechout-Vremde en Lint. We beheren drie prachtige natuurgebieden (de Molenbeekvallei, Klein-Zwitserland en het ELIA-bos) en hebben nog op tal van andere plaatsen heel wat ambitie. Onze actieve vrijwilligers geven al 20 jaar het beste van zichzelf voor de natuur en voor Natuurpunt. Sommigen waren er inderdaad al bij vanaf de oprichtingsvergadering in 1993. Anderen vervoegden ons met enthousiasme in de loop van die 20 jaar. Samen maakten we Natuurpunt Land van Reyen tot wat het nu is: een dynamische afdeling met verschillende kernen en werkgroepen, waar - soms dag en nacht - gewerkt wordt aan een betere natuur in jullie buurt. En ook om jullie tal van boeiende activiteiten aan te bieden, dat spreekt. Als trouwe leden bewijzen jullie dat jullie de doelstellingen van Natuurpunt delen en mee willen werken aan betere natuur. Waarvoor dank, overigens. Natuurpunt staat of valt immers met haar leden!

Dit jubileum kan natuurlijk niet onopgemerkt voorbijgaan. Onze volgende ledenvergadering in januari 2014 zal een feesteditie zijn, waar we jullie uiteraard willen laten van meegenieten. Er wordt hard gewerkt aan een boeiend programma. Jullie vernemen er alles over in onze volgende Rietvinken.

Ondertussen is het ook bijna 1 jaar geleden dat we met 1300 actievoerders de kou trotseerden en betoogden tegen de snode plannen van de R11bis en

de verbindingsweg R11-N10. Ook in dit dossier wordt achter de schermen hard gewerkt door onze vrijwilligers. Om de problematiek in de actualiteit te houden, willen we de eerste verjaardag van de betoging niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Samen met R11MIS en de Mortsele jeugdverenigingen organiseren we een grote zwerfvuilactie op de ganse berm en op ons natuurgebied Klein-Zwitserland.

Deze 'Lentepoets' zal doorgaan op zondagvoormiddag 28 april. Je leest er alles over in de middenkatern van deze Rietvink. We hopen dat jullie massaal een handje komen toesteken om het zwerfvuil van 'onze' berm te verwijderen. Met deze actie willen we aantonen dat de inwoners van Mortsel en Natuurpunt de berm koesteren en in zijn huidige vorm willen behouden, dat de buurtbewoners en onze vrijwilligers hun verantwoordelijkheid willen nemen en zorg willen dragen voor berm en natuurgebied die ons zo dierbaar zijn. De Vlaamse Regering heeft immers de plannen voor de R11bis nog steeds niet opgeborgen. We moeten waakzaam blijven en klaarstaan voor actie indien nodig. Het belooft een "heet" najaar te worden in dit dossier, maar wij zijn klaar om onze strijd verder te zetten. We hopen dat het nieuwe stadsbestuur ons even sterk zal steunen in het verzet tegen de megalomane plannen van de Vlaamse Regering dan het vorige.

We noteren alvast dat de nieuwe burgemeester van Mortsel op de betoging vorig jaar ook het woord nam als toenmalig schepen en toen ook de plannen voor de R11bis scherp veroordeelde. Het spreekt dat we hem ten gepaste tijde aan zijn standpunt zullen herinneren!

Bert Andries, Voorzitter

Habemus facebook!

Niet zonder enige trots kan ik jullie melden dat Natuurpunt Land van Reyen nu (eindelijk) haar eigen facebookpagina heeft! Met veel dank aan An Casteels, die hiermee als kersverse medewerker meteen de Award voor beste 'Vliegende start' verdient. Laat de likes maar komen. Uw voorzitter.

Algemene ledenvergadering 20 januari 2013 in Mortsel

“De Koude Beekvallei is van iedereen!”

(WN)

Sneeuw dwarrelde in dikke vlagen boven het al witte fort 4. Toch bereikten een vijftigtal leden de mess officieren voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering van zowel de Mortselse kern als de afdeling Land van Reyen. Aan de brug over de fortgracht werden alle gasten vrolijk opgewacht en verwelkomd door het ontvangstcomité van dienst. Foto's bij het bevroren water werden gretig gemaakt.

Na een welkomstwoordje, volgde een terugblik op 2012 door voorzitter Bert Andries; een geweldig jaar waarin alle medewerkers flink uit hun

pijp moesten komen om het allemaal te kunnen realiseren.

Een greep uit de indrukwekkende lijst:

- De lezing door de inspirerende Dos Winkel, die ons allemaal in januari al minder vis deed eten, en zeker geen bedreigde tonijn meer.
- De bekroning van De Rietvink als beste Natuurpunt-ledenblad 2012 in Vlaanderen.
- Het succesvol afsplitsen van Berchem en Antwerpen, om de nieuwe afdeling Natuurpunt Antwerpen Stad te vormen. Ze zijn bijzonder actief, en ondertussen een volwaardige gesprekspartner voor Natuurpunt bij het stadsbestuur. N.v.d.r. in maart ontvingen ze zelfs een Natuurpunt Award voor hun “Vliegende Start”. Vermits onze afdeling initiatiefnemer was voor

hun oprichting is dit dus eigenlijk twee maal op rij een Award voor Natuurpunt Land van Reyen! :-)

- De succesvolle betoging Red de Berm (bis) die 1300 manifestanten op de been kreeg en alle journaals haalde. De boodschap was duidelijk: geen wegen méér door, rond of onder Mortsel.
- Natuurpunt Land van Reyen organiseerde mee de oproep Sing for the Climate tegen de klimaatverandering; 1500 zangtalenten in Mortsel en 350 kelen in Lint.
- In gans Vlaanderen voerde Natuurpunt actie voor de gemeenteraadsverkiezingen met de vraag naar 1 vierkante meter natuur méér per inwoner, en naar meer steun voor Natuurpunt-vrijwilligers...

Plannen voor 2013

- De Koude Beekvallei vormt een belangrijke natuurverbinding en is ecologisch zeer waardevol. Deze mooie open ruimte moet bewaard en beschermd blijven. "De Koude Beekvallei is van iedereen!", beklemtoonde Bert. Natuurpunt Land van Reyen vroeg de gouverneur naar concrete voorstellen en wil ook constructief meewerken aan de verdere uitwerking ervan.
- De verlieslatende luchthaven in Deurne heeft als nabestemming parkzone op het gewestplan. De bewoners van de zuid-ooststrand snakken naar een grote groene zone vlakbij. De draagkracht van de hele zuidostrand is nu al ver overschreden, en vraagt onze verdere strijd en inzet voor de leefbaarheid, en het behoud van de berm en Klein-Zwitserland.
- Er wordt een nieuw project in de Boshoeek en omgeving uitgetekend, samen met de Natuurpunt-afdelingen in Lier en Duffel, om grensoverschrijdend de natuur veilig te stellen en natuurverbindingen te realiseren. In Lint wordt keihard gewerkt om het waardevolle bos terug een streekeigen karakter te geven.

Bert en Fred bestuderen de wandellussenkaart (VS)

- Natuurpunt Land van Reyen viert eind 2013 haar twintigste verjaardag! Dit zal uitgebreid gevierd worden en plannen worden nu al gemaakt om er een groot feest van te maken. Na Bert, kwam Griet Lambert, voorzitter kern Mortsel, aan het woord. Ze verduidelijkt de grote inzet en de gehele werking van het afgelopen jaar door haar Mortselse ploeg. De inzet van vrijwilligers is en blijft zeer belangrijk. De doelstelling om de natuur en de biodiversiteit te behouden, te versterken en te verbinden, gaat het best met een grote ploeg helpende handen. Nieuwe vrijwilligers kunnen zich nog steeds aanmelden. Graag zelfs!

Griet nodigde iedereen ook alvast uit om deel te nemen aan de geplande activiteiten in 2013. En als organisator van deze Algemene Ledenvergadering stelde ze trots gastspreker Sabine Caremans voor.

Sabine vertelde hoe het Landschapspark Zuidrand tot stand kwam. Nauwe samenwerking tussen verschillende gemeenten en de provincie zorgde al voor heel wat initiatieven, genomen door o.a. verschillende gemeentebesturen, de provincie, Natuurpunters, het Vlaams Gewest en het Kempen Landschap. Al deze initiatieven verdienen coördinatie, een betere bescherming en een betere ruimtelijke ordening. Sabine Caremans, van Natuur en Landschap van de provincie Antwerpen, nam die taak op zich als projectcoördinator van het Landschapspark Zuidrand.

Ze begeleidde de vele gemeenten en vrijwilligers bij het nog verder samenwerken aan behoud van natuur dichtbij. Nadruk ligt op een positieve beleving van het landschap en de zorg voor de kwaliteitsvolle open ruimte. Het recent geopend landschapspark Zuidrand past perfect bij de doelstellingen die Natuurpunt uittekende voor de Koude Beekvallei. Het project verbetert ongetwijfeld de leefbaarheid en zorgt mee voor het behoud van meer natuur en open ruimte in onze regio.

Verder volgde een uitleg over de toekomstige plannen voor een nieuwe wandellussenkaart door andere gemeenten, en de verder op stapel staande projecten. Zie blz. 8.

Tijdens de receptie met hapjes gaf Yves Joris, een knap jaaroverzicht: "Klein-Zwitserland in beeld". De wandellussenkaarten van het Landschapspark Zuidrand gingen als zoete broodjes over de toonbank in onze Groene Winkel. En werden meteen ook grondig bestudeerd.

Het organiserend team staat erop iedereen te bedanken voor alle geboden hulp en voor de aanwezigheid op deze zeer geslaagde Natuurpunt-trefdag.

*Tekst: Inge Goossens en
Marita Van der Gucht
Foto's: Hugo Berghmans,
Inge Goossens,
Walter Nuyts,
Nick Schryvers en
Vera Sloomans.*

*Een knappe en boeiende presentatie
door Sabine Caremans (WN)*

*Plezier hoort er
ook bij (NS)*

*Volle aandacht in de mooie
mess officieren (WN)*

Bert Andries en
Griet Lambert (HB)

Marlies en Fred bij de
Groene Winkel (HB)

Rond half zeven deed
de laatste het licht uit en
werd de indrukwekkende
fortpoort weer gesloten.
(IG)

Kleine vuurvlinder op Heelblaadjes (BA)

Trage weg aan de Meidreef in Lint (NS)

Het landschap heeft jou nodig!

Ken je buiten-gewone plekjes?

De vier Antwerpse regionale landschappen en Landschapspark Zuidrand zijn op zoek naar buiten-gewone plekjes. Ze ijveren voor behoud en herstel van het typisch landschap, de natuur en de streekidentiteit.

Vanaf april kunnen gemeenten en particulieren plekjes aanmelden. Ken jij verrommelde plekjes in je buurt die wat vergroening kunnen gebruiken en grenzen aan een open ruimte? Een ongebruikt stuk land of een grauw pleintje? Dan kan je die ingeven (online) op www.buitengewoneplekjes.be of

melden bij de milieudienst van je gemeente. Het is de bedoeling er een speelbosje, volkstuintje of fruitboomgaard van te maken. Of een gezellig zithoekje met plaats voor bijen, vlinders en vogels horen tot de mogelijkheden zonder al te veel ingrepen. Een groene renovatie, zeg maar. Formuleer een leuk voorstel van inrichting, zodat rekening kan gehouden worden met de wensen van potentiële gebruikers.

Zoek mee naar kapelbomen

De provincie Antwerpen doet een oproep om bomen en hagen bij kapelletjes, kruisen of bomen met boomkapelletjes op te sporen en te melden. Zoek je mee naar vrome bomen in het landschap tijdens je wandelingen en fietstochten? Het inventariseren ervan biedt een kijk op waardevolle en soms kleine hoekjes, die kunnen ingekleed worden

Met steun van de Vlaamse overheid

**Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland**

Maria Magdalena kapel
met bomen in Vremde (FV)

Detail Kapelboom (JH)

met beperkte middelen, maar toch een meerwaarde of rustpunt kunnen bieden voor de omwonenden. De doorgegeven informatie, verhalen, architectuur, en foto's worden later opgenomen in de provinciale landschapskaart. De eerste resultaten kan je al bekijken op: www.provant.be/erfgoedbomen

Meer info: Herlinde Nieuwborg,
erfgoedbomen@admin.provant.be

Trage wegen in je gemeente

Meer en meer gemeenten maakten er werk van om alle trage wegen te inventariseren in samenwerking met vrijwilligers. Trage wegen zijn paden of wegen die bestemd zijn voor niet-gemotoriseerd verkeer. Vaak zijn het ecologisch interessante linten die veel planten en dieren huisvesten. De kleine landschapselementen (hagen, knotwilgen) langs deze wegen zijn een ideale schuilplaats voor veel soorten en vormen een natuurlijke verbinding tussen de versnipperde groengebieden. Uiteraard zijn trage wegen ook aangename wegen om te wandelen of fietsen. Daarenboven zijn de trage wegen verkeersveilige alternatieven en geeft het kinderen extra speelruimte. Organiseer eens een wandeling,

een fietstocht of een andere activiteit. Daarmee zet je het thema trage wegen lokaal op de kaart. En geef je de kans aan je buurtbewoners om rustige wegen die ze nog niet kenden te ontdekken. Natuurpunt beschouwt behoud en ontwikkeling van trage wegen als onderdeel van natuurbeleid, landschapszorg en mobiliteitsbeleid.

Meer info: www.tragewegen.be
www.tragewegen.be/nl/organiseer-een-wandeling

Zaai een fauna-akker in

Via het netwerk van het Landschapspark Zuidrand besliste de stad Morsel in 2012 om een landbouwakker in te zaaien. Ook een Morselse imker zaaidt een fauna-akker in. In 2013 wordt een vervolgprijsproject voorzien. De gemeente Boechout zal nog dit voorjaar een braakliggend terrein aan het containerpark als fauna-akker inzaaien. De combinatie van verschillende soorten in het mengsel doet het veld in bloei staan van de vroege zomer tot laat in de herfst. De akkerkruiden bieden voedsel, bescherming en schuilmogelijkheden aan insecten, vogels en klein wild. De fauna-akkers bepalen het uitzicht, de beleving en de waardering voor het landschap.

Elke landbouwer of een privépersoon die een lap grond heeft en die wenst om te zetten in een fauna-akker, een vlinderwei of een gras- en kruidenweide kon zich melden en zorgt zo mee voor meer biodiversiteit.

Er werd samengewerkt met Natuurpunt Studie, die zorgde voor de optimalisatie van de zaadmengsels voor alle soorten bodem. Er kon gekozen worden uit 5 pakketten, één- of meerjarig: een mengsel 'oude' landbouwgewassen (voor honingbijen en hommels); gras-kruidenmengsel (voor solitaire bijen en allerhande andere insecten), klavermengsel (voor allerlei insecten en hommels), akkervogelmengsel en stoppelgewassen (in te zaaien na het hoofdgewas). Workshops over hoe eraan te beginnen met de gratis ter beschikking gestelde zaden, starten in april voor hen die zich aangemeld hebben.

Meer info: www.provant.be
sabine.caremans@admin.provant.be en
thomas.impens@rldv.provant.be

*Tekst: Marita Van der Gucht
 Foto's: Bert Andries, Fred Van Haverbeke,
 Jef Haverals en Nick Schryvers*

Mezen tellen in de bossen

Op dinsdag 22 en donderdag 24 januari ging een groepje enthousiaste vrijwilligers de onderzoekers van de Universiteit Antwerpen een handje helpen bij het inventariseren van slapende mezen in de kastjes in de bossen rond de Boshoeek en Lint.

In onze regio werden de afgelopen decennia wel honderden mezenkastjes opgehangen voor een langdurig wetenschappelijk onderzoek naar het gedrag van inheemse kool- en pimpelmezen. Hieruit weten we ondertussen dat de vogels in de laatste dertig jaar hun eerste legsel met 12 dagen hebben vervroegd, een duidelijk gevolg van de opwarming van de aarde.

Kleine rupsen, het voedsel nodig voor de jonge meesjes in het nest, worden nu vroeger actief en dus moeten de mezen trachten te volgen.

Om 18 uur werd verzameld aan het huis van Frank Adriaensen. Iedereen goed ingeduffeld want er was wel tot -10°C voorspeld. Hoofdlampjes moesten ervoor zorgen dat we niet tegen een boom zouden aanlopen of struikelen over losliggende takken.

Na een korte inleiding door Frank, vertrokken vier teams in verschillende richtingen. Elk team bestond uit een ervaren bioloog - mezenonderzoeker van de UA en één vrijwillige Natuurpunter. Deze laatste kreeg de opdracht met pen en papier alle gegevens te noteren die werden opgegeven.

Na een korte wandeling of ritje per auto naar het eerste perceel, werd al snel het eerste kastje geopend. In ongeveer 30% van de kastjes zat inderdaad een slapend meesje. Ondanks het koude weer, een relatief beperkte bezetting, want in andere jaren kan dat oplopen tot 80%. Het vogeltje werd zachtjes uit het kastje gehaald, het

Tarsus meting bij een koolmees

kopje werd tussen wijs- en middelvinger gehouden en we noteerden soort, geslacht, leeftijd, tekenaanwezigheid, lengte van de vleugels en pootjesengewicht. Gelukkig bleken alle diertjes voldoende gevoed. De meeste vogels waren eerder al geringd en de nummers van de officiële metalen ring van het Belgische ringwerk en de unieke combinatie van gekleurde ringetjes werden zorgvuldig genoteerd. Sommige vogeltjes waren nieuwkomers in onze bossen en werden die avond prompt geringd, echt tof om dit allemaal mee te maken!

Enkel van de nieuwe vogels namen we ook een pluimpje mee als DNA-staal. De kou en sneeuw maakten alles soms wel een beetje lastiger, maar het nachtelijk wit en mistig landschap, met bijna volle maan, was zeer feeëriek. Dat in de bossen rondom Lint en Boechout niet alleen meesjes

wonen, was duidelijk te zien aan de sneeuwsporen van klein en groter wild. Hoewel meesjes relatief gemakkelijk te behandelen zijn en ze geen blijvend effect van dit onderzoek ondervinden, moet er toch steeds zeer omzichtig omgesprongen worden met het verstoren van mezen in nestkastjes. De juiste timing en de juiste omstandigheden zijn cruciaal in het vermijden van blijvende verstoring, en dus werk voor ervaren onderzoekers.

Het was een onvergetelijke ervaring voor alle vrijwilligers, die door de deskundige toelichtingen van de onderzoekers een kleine, maar onvergetelijke inkijk kregen in het wel en wee van onze mezenpopulatie.

*Tekst : Nick Schryvers
Foto: Frank Adriaensen*

Vogelweekend van Natuurpunt werd recordeditie

In februari hebben meer dan 10.000 mensen het aantal en de soorten vogels in hun tuin geteld, in totaal meer dan 400.000 vogels. Dat is meer dan ooit tevoren. Vorig jaar klokte de actie af op 7413 deelnemers en 288.000 vogels.

“Natuur dichtbij huis leeft steeds meer onder de mensen.” verklaarde Chris Steenwegen, directeur van Natuurpunt, het succes van de actie. “Met het Grote Vogelweekend willen we wetenschappelijke gegevens verzamelen over de toestand van onze vogels. Tegelijkertijd willen we mensen de schoonheid van de natuur in de tuin laten ontdekken. Dat schijnt goed te lukken.”

Koolmees dringt huismus van de tweede plaats

Van de vink werd met 66722 exemplaren het grootste aantal vogels waargenomen. Op de tweede plaats komt de koolmees, met 54339 waarnemingen. Daarmee verdringt de koolmees de huismus naar de derde plaats. Dat is een opvallend resultaat. In 2010 was de huismus nog de meest getelde vogel. Deze telling geeft aanwijzingen dat het niet zo goed gaat met de soort. Ook heggenmussen doen het slecht. Oorzaken van deze evolutie zijn voorlopig niet te geven. Daar is verder onderzoek voor nodig.

Slecht notenjaar

Soorten die het beter doen dan de afgelopen jaren zijn de boomklever, grote bonte specht en gaai. Dat zijn niet toevallig soorten die leven van noten. Vorig najaar was behoorlijk notenloos, ook in het noorden, waardoor deze vogels massaal naar de tuinen trekken, op zoek naar voedsel.

Merel nog altijd meest waargenomen vogel

De vogel die in het grootst aantal tuinen werd gezien is de merel. Die kwam voor in 92% van de tuinen. Daarmee is deze zwarte vogel de meest verspreide soort in Vlaanderen. In totale aantallen staat de merel op de vierde plaats.

Gemiddeld 37 vogels per tuin in Vlaanderen

Deze 37 vogels is minder dan de 43 per tuin tijdens de koude winters van 2006 en 2011. In vergelijking met de vriesperiode van de voorbije weken waren de omstandigheden om vogels waar te nemen in de tuin minder gunstig. Bij sneeuw en vorst trekken vogels massaal op zoek naar voedsel in tuinen. Dat was dit jaar minder het geval tijdens het telweek-end.

Gemiddeld 27 vogels per tuin in Natuurpunt Land van Reyen

In Boechout-Vremde werd in 27 tuinen vogels geteld, in Lint noteerden 24 gezinnen, en in Mortsel zelfs 98. Totaal aantal getelde vogels: 4353. Ook de merel is in onze regio in de meeste tuinen gezien.

De top 10 van aantallen meest getelde vogels in Natuurpunt Land van Reyen

1. Koolmees: 561
2. Houtduif: 504
3. Merel: 414
4. Vink: 399
5. Huismus: 349
6. Turkse tortel: 305
7. Ekster: 271
8. Pimpelmees: 269
9. Kauw: 219
10. Staartmees: 156

Er werden nog meer soorten waargenomen in onze gemeenten. In Boechout-Vremde werden 2 buizerds en 3 groene spechten geteld. In Lint 1 blauwe reiger en 1 sperwer. In Mortsel werden ook 3 goudhaantjes en 3 zwartkoppenesignaleerd. In Lier, op de grens met Lint werd zelfs een torenvalk gespot.

Dankuwel aan alle tellers!

Meer resultaten op www.landvanreyen.eu

Tekst: Marita

Foto: Nick

Natuurschieten, al van gehoord?

In 2011 werd als samenwerking tussen de stad Mortsel en de boogschutters van de “Koninklijke doelmaatschappij La Fidélité - Constantia Mortsel” (FCM) een uniek project rond ‘natuurschieten’ opgestart. De handboogvereniging leert, als voorbereiding op het Belgisch kampioenschap Natuurschieten, jong en oud natuurbeleving herontdekken via het boogschieten.

Vergis u niet, natuurschieten is niet schieten ‘op’ de natuur. We schieten ‘in’ de natuur. Het is een samenspel tussen de handboogsport in een groene omgeving en het leren kennen, begrijpen en deel uitmaken van die omgeving.

Er wordt gewerkt met verschillende soorten doelen: 3D-doelen in schuim, opgevulde juten zakken, en gedrukte blazoenen op een stramieten wand (=samengeperst stro). Ook meer originele doelwit-ten zoals waterballonnen, appels en luchtdoelen worden enthousiast onthaald door de jonge en jonghartige schutters.

Sluipen tot aan het Jacobskruiskruid

Bij een training op het terrein wordt er naast technische uitleg over het boogschieten, ook uitleg gegeven over de fauna en flora in het gebied. De jonge schutters maken zo al spelend kennis met de natuur rondom hen en leren het daaruit voortvloeiende respect voor wat er groeit en bloeit. In het begin van het seizoen kent de jeugd, meestal afkomstig uit een verstedelijkt gebied, alleen “het gras” en “de straat”. Op het einde van het seizoen weten ze wat - sluipen tot aan het Jacobskruiskruid en van achter de Vlier naar het doel schieten - betekent.

Sessie planten determineren

Met die kennis komt de waardering en het enthousiasme voor de natuur en komen spontaan vragen op: "Welke roofvogel vliegt daar? Welke plant bloeit op die heuvel? Welke rups zit op die brandnetel?" Schitterend als een klein meisje uitbundig vertelt over de Pyjamawants die ze heeft ontdekt op de bloeiende Peen!

Vanuit de boogschuttersvereniging wordt naast de sporttechnische activiteiten, jong en oud ook aangespoord om deel te nemen aan sessies planten determineren, vogelgeluiden herkennen, of mee te doen aan een paddenstoelentocht. Dit initiatief is een mooi voorbeeld van hoe sport, jeugdwerving en natuurbeleving perfect hand in hand kunnen gaan. Er valt ongetwijfeld nog veel te ontdekken in de omgeving!

*Tekst en foto's: Annelies Jacobs
Natuurschieten*

R11 duikt weer op!

Wat vooraf ging

N.a.v. de Lange Wapper farce maakt de Vlaamse Regering in 2010 een drastisch mobiliteitsplan voor de regio Antwerpen. In dit Masterplan 2020 duikt plots de R11bis en de verbindingsweg N10-R11 op. Doel van dit Masterplan: de verkeerscongestie in de regio Antwerpen bestrijden, de verkeersveiligheid bevorderen én de leefbaarheid voor omwonende verbeteren.

Plannen voor onze regio

- De vertunnelling van R11 tussen aansluitingen E19 en E313, over de ganse lengte van 8,5 km, om de Antwerpse Ring te ontlasten.
- De verbindingsweg N10-R11 in Mortsel in strakke bundeling met de spoorlijn, MET een megaverkeerswisselaar ter hoogte van sport-landschap Cantincrode.

De tunnel wordt gerealiseerd door de cut & cover methode toepassen. Zo wordt dwars door Klein-Zwitserland (breedte 35 à 50 m) een sleuf gegraven en wordt 'De Berm' volledig afgegraven. Door de nieuwe verbindingsweg, samen met de verkeerswisselaar, wordt het open landschap Gasthuishoeven (de Koude Beekvallei, dus) doorsneden en vernield.

Luidkeels protest

Na infosessies, klankbordgroepen en gemeentelijke begeleidingscommissies, georganiseerd door provinciegouverneur Cathy Berx, volgt er massaal protest in de Zuidooststrand. Niet in het minst door Natuurpunt. De kritiek is hard en gegrond. Deze plannen zijn eenzijdig en simplistisch. Er wordt totaal geen rekening gehouden met de leefbaarheid van de omwonenden. De laatste stukjes natuur- en recreatiegebied (voor o.m. jeugdverenigingen) in de Zuid-ooststrand worden vernietigd. Door het aantrekken van bijkomend verkeer zal de luchtkwaliteit verder verslechteren onder meer door toename van fijn stof. De geluidsoverlast zal toenemen. De plannen bieden geen oplossing voor het sluipverkeer in de Zuidooststrand en de complete verkeerscongestie in de regio Antwerpen. Dit wordt dweilen met de kraan open. De stad Mortsel ondersteunt ons

protest met een motie aan de Vlaamse overheid (december 2011).

In het voorjaar 2012 presenteert Infrabel in Boechout op haar beurt plannen rond de tweede spoorontsluiting van de Haven van Antwerpen. Ook hier worden Mortsel en Boechout door één van de mogelijke tracés geviseerd. Een nieuwe spoorlijn onder de R11 van rotonde Wommelgem tot sportvelden Cantincrode in Mortsel en vanaf Mortsel-Boechout-Lier vier sporen in een open sleuf.

Vele mensen en verenigingen voeren actie: Natuurpunt Land van Reyen en Natuurpunt Zuidrand, Forum R11Mis, vele Mortselse jeugdverenigingen (Scouts, Chiro, KSA,...), Actiecomité Boechout Ontspoord,...

Op zondag 15 april 2012 organiseren alle Mortselse jeugdverenigingen, het Forum R11Mis en Natuurpunt gezamenlijk de manifestatie 'Red de Berm Bis' en 'Leefbaarheid Op de Tocht'. 1300 mensen nemen deel. De actie krijgt grote media-belangstelling en geeft ons een boost om verder te gaan met ons protest.

Gevolgen en stand van zaken

De Vlaamse regering ziet af van de aanvankelijke timing rond het Masterplan en de R11bis. Het streefbeeld moet verder worden uitgewerkt. Dat betekent volgens de heer Polen (hoofdprojectleider) dat er voldoende bewijs moet worden geleverd dat de R11/R11bis het sluipverkeer in de zuidooststrand zal verminderen. Dat vergt bijkomende studie met instrumenten die op dat ogenblik nog niet ter beschikking waren bij het Vlaams Verkeerscentrum. Er was ook veel kritiek op het feit dat de streefbeeldstudie beperkt was van de E19 in Wilrijk tot de E34/E313. Er was vraag om dat in Wilrijk nader te bekijken en de ontsluiting van Lier op te nemen in de bedenkingen over dat streefbeeld. De R11bis plannen worden opgenomen in de overkoepelde infrastructuurprojecten Poort Oost Antwerpen.

R11 duikt weer op

De bouwkost zal sterk afhankelijk zijn van het project dat na het doorlopen van het plan-MER als meest wenselijk alternatief uit de bus komt. Eén van de te onderzoeken alternatieven bij de plan-MER-studie van de Tweede Spoorontsluiting voorziet in een gecombineerde aanleg spoor/weg in het openbaar domein van de R11. Bovendien blijkt dat voor de R11bis naast een cut & cover-variant ook een geboorde uitvoeringsvariant zal moeten onderzocht worden. De ramingen van de bouwkost van deze projecten bedraagt: Vertunneling R11: 530 miljard euro + Verbinding N10-R11: 10 miljard euro = totaal: 540 miljoen euro.

Wat staat ons nog te wachten?

Voor het project A102/R11bis wordt de openbare kennisgeving gepland in het tweede kwartaal van 2013. De openbare kennisgeving is niet bedoeld om bezwaarschriften in te dienen. Dat is pas mogelijk in een latere fase. De terinzagelegging is enkel bedoeld om de burgers inspraak te geven over de inhoud en de aanpak van het MER.

Infomarkten naar bevolking toe

In het najaar van 2013 kunnen de inwoners in hun stad of gemeente gedurende een maand de plannen komen inkijken en voorstellen en bedenkingen formuleren op het planmilieueffectenrapport. Het MER bestudeert de mogelijke impact van de nieuwe wegen op mens, natuur en omgeving. Het Agentschap Wegen en Verkeer van de Vlaamse overheid stelt de plannen voor de A102 en de R11bis uitgebreid aan de bevolking voor met een reizende infomarkt. Voor de Zuidoostrand vindt dit plaats in Mortsel op vrijdag 20 september 2013.

Timing - Start en einde der werken vertunneling van E19 tot E34/E313 = R11bis

- januari 2013: opmaak GRUP, in combinatie met opmaak plan-MER
- tegen half 2015 *: project-MER
- tegen eind 2015 – begin 2016 *: stedenbouwkundige vergunning
- ten vroegste begin 2016 *: onteigeningen
- medio 2017 *: start der werken (* snelst haalbare termijnen)

Niet met ons: ¡ No pasarán!

Dit dossier wordt, zoals verwacht, een langlopend verhaal. Het weerwerk van de bevolking, Natuurpunt, de verenigingen en de gemeentebesturen heeft zijn eerste resultaten opgeleverd. Een gegraven tunnel wordt minder waarschijnlijk, maar de eventueel te boren tunnelvariant zal de kostprijs aanzienlijk opdrijven. Er zal voldoende bewijs moeten worden geleverd dat de R11/R11bis het sluipverkeer in de zuidoostrand zal verminderen. Daarnaast wordt vooralsnog geen antwoord geboden op de andere bezwaren rond leefbaarheid, milieu en open ruimte. Alleszins roepen we onze leden en sympathisanten op om waakzaam te blijven en de inspanningen verder zetten. De plannen hebben geen lokaal draagvlak, lossen de verkeersproblemen niet op en creëren er vooral veel nieuwe!

Wat stellen wij dan wel voor?

De omgeving beseft nog te weinig wat de lokale gevolgen zijn van al die plannen als we de Vlaamse Regering haar gang laten gaan. Alleen al voor de omgeving van Cantincrode en ons natuurgebied Klein-Zwitserland betekent dit:

- De storende luchthaven
- Het geplande bedrijventerrein van 29ha
- Een megaverkeerswisselaar pal naast Cantincrode
- De verbindingsweg R11-N10 die de Koude Beekvallei kapot maakt
- De R11bis tunnel die de Berm en ons Natuurgebied Klein-Zwitserland definitief vernietigt

Wij zien het anders met deze constructieve voorstellen:

- Behoud van de natuur en open ruimte in de Koude Beekvallei door een degelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan
- Sluiting van de luchthaven van Deurne en een groot nieuw park voor iedereen op het luchthaventerrein

Zo zal het evenwicht tussen infrastructuur die de leefbaarheid aantast en voorzieningen die de leefbaarheid ten goede komen, hersteld worden in onze regio.

Foto: Marianne Cornelis

Samen staan we sterk!

Daarom roepen we al onze leden en sympathisanten op om waakzaam te blijven en mee de inspanningen verder zetten. Met een grote lentepoets, in ons natuurgebied Klein-Zwitserland en op de Berm, willen Natuurpunt Land van Reyen, R11Mis, de jeugdverenigingen en Transitie Morsel opnieuw een duidelijk signaal geven. Onze natuur dichtbij is erg waardevol, belangrijk en moet blijvend gekoesterd worden! Daarom geven we het een grote poetsbeurt in de lente! Op zondag 28 april van 10 tot 12 uur.

Samen met alle omwonenden en iedereen uit de verre omtrek die daarbij wenst te helpen. Hang alvast de affiche (middenkatern) voor je raam, en doe mee!

Samen maken we er werk van!

Natuurpunt Land van Reyen,
www.landvanreyen.eu

Wandelend door Natuurpunt Land van Reyen en omgeving

Edegem: aandacht voor de gids (AVG)

Edegem: Hof ter Linden (AVG)

Vremde: grote opkomst op een gure dag (MVW)

Edegem: vleermuizenautostrade (AVG)

Vremde: bij de overvolle poel (MVW)

Lint: een zee van sneeuwklompjes (NS)

Lint: reetjes gespot (NS)

Lint: planteninventarisatie (NS)

Foto's:
Marlies Van Waerebeke,
Annemie Van Gehuchten,
Nick Schryvers

Kleine vos eindelijk weer thuis in Klein-Zwitserland!

*De eerste twee warme lentedagen van maart (rond de 18 °C) waren gunstig voor onze vlinders. Tot zijn grote verrassing zag Paul Vermuyten uit Mortsel plots tussen de meidoorn en twee grote eiken op Klein-Zwitserland Zuid een “kleine vos” fladderen (*Aglais urticae*). Even later zette deze prachtvlinder zich, alsof hij zijn aanwezigheid wilde bevestigen, ook vrij en vrolijk op de krokus- en in zijn tuin. Hieronder volgt het verhaal van Paul.*

Snoepen van nectar

In mijn tuin, grenzend aan het natuurgebied, ging hij zitten om zich te fourageren met de overvloedige nectar van de krokussen en kon ik kon dit prachtexemplaar digitaal vastleggen. Ook de tweede dag vloog hij over en rond de meidoorn. De mooie diep oranje grondkleur met aan de bovenrand felgele vlekken en onderaan schitterend blauwe vlekken met een zwarte boordtekening, geven hem een bijzonder kleurrijk uiterlijk. Met een vleugelbreedte van bijna 5 cm in open vleugelstand is het niet alleen een leuke verschijning maar zo profiteert hij ook volledig van het eerste zonnetje en neemt hij veel warmte op.

Welkom thuis, kleine vos!

Sinds eind jaren tachtig heb ik deze soort niet meer waargenomen op Klein-Zwitserland. De gehakkelde aurelia en het koolwitje waren ook van de

partij. Hopelijk kunnen we weldra ook de grote vos waarnemen. Deze heeft vier zwarte vlekken op de vleugels, de kleine vos heeft er slechts drie. De eitjes (60 stuks, maar het aantal kan ook oplopen tot 200) worden in april gelegd op de waardplant brandnetel. De rupsen beschermen zichzelf door een gemeenschappelijk spinsel. De gele lengtestrepen van de rupsen zijn eveneens een duidelijk kenmerk. Deze opvallende kleur schrikt de meeste vogels af, ook het mee opeten van de zurige stoffen van het netelblad, weerhoudt ze. Alleen de mezen halen ze er met acrobatische toeren steevast tussenuit!

In juni kunnen de eerste nakomelingen al verschijnen met mogelijk zelfs een derde generatie binnen hetzelfde jaar. Kom zeker kijken!

Tekst en foto: Paul Vermuyten

Zaterdag 6 april

Lint

Tweemaandelijks zwerfvuilactie langs het Xavier Van Rooy - fietspad, tussen de Veldstraat en de Lauwerijksebeek. Ook in het bos van Marpingen gaan we langs, tot aan de grens met Boshoeck, Boechout.

Afspraak om 10 uur aan de spoorwegovergang aan Luitersheide, het best bereikbaar (gps) langs de Zevenhuizenstraat aan het Chirolokaal. Werkmateriaal en afvalzakken zijn beschikbaar. Graag zelf werkhandschoenen voorzien. Voor het sorteren achteraf wordt gezorgd door Natuurpunt Lint.

Info: hans.baetens@gmail.com

Zondag 21 april

Mortsel

Lentewandeling in natuurgebied Klein-Zwitserland met gids. Vertrek om 14 uur aan Hoeve Dieseghem, Wouter Volcaertsstraat 44, Mortsel.

Het Natuurpunt-cafetaria in Hoeve Dieseghem is open van 14 tot 17 uur voor een drankje en een stuk taart. De perfecte plaats ook voor een babbel met andere natuurvrienden. Iedereen welkom. Ook de Groene Winkel is open.

Info: Yves Joris, 03 440 08 70,

fa8668119@skynet.be

Info Groene Winkel: Vera Sloomans,

vera.jan@skynet.be

Zondag 21 april

Berchem

Dag van de Aarde, wandeling in het Brilschanspark met gids Erik Molenaar van Natuurpunt Antwerpen Stad. Iedereen welkom. Afspraakplaats om 10 uur aan de tramlus langs de Grotesteeweg, tegenover de Koninklijkelaan in Berchem. Bereikbaar met tram 7 en 15, en bus 52. Einde rond 12 uur.

Info: Erik Molenaar, 03 218 59 69,

erik.molenaar@natuurpuntantwerpenstad.be

Zondag 28 april

Mortsel

Lentepoets van 10 tot 12 uur, in het natuurgebied Klein-Zwitserland en op de Berm in samenwerking met R11 Mis en de Mortselse jeugdverenigingen.

Zie kleurenkatern voor verdere info.

Zondag 5 mei

Mortsel

Mycoflora, de paddenstoelenwerkgroep van Natuurpunt Land van Reyen gaat zwammen en schimmels determineren in Klein-Zwitserland. Vertrek om 10 uur aan Hoeve Dieseghem, Wouter Volcaertsstraat 44, Mortsel. Einde rond 12 30 uur. Inschrijven niet verplicht. Iedereen welkom.

Info: Yves Joris, 03 440 08 70,

fa8668119@skynet.be

Zondag 19 mei

Mortsel

Tentoonstelling van 80-jaar oude foto's uit een privé-collectie over Hoeve Dieseghem van 14 tot 17 uur tijdens de maandelijkse Natuurpunt opendeurdag. Het Natuurpunt-cafetaria is open voor dranken en gebakjes, gemaakt door vrijwilligers. Ook onze Groene Natuurpunt-Winkel is open. Toegang gratis en iedereen is welkom!

Adres: Wouter Volcaertsstraat 44, Mortsel

Meer info op blz. 41.

Info: Marita Van der Gucht, 03 455 86 84,

marita.vandergucht@telenet.be

Zondag 26 mei

Vremde

Natuurpunt Land van Reyen organiseert een lentewandeling in de Molenbeekvallei, die in de maand mei op z'n het mooist is voor wandelaars en natuurliefhebbers. Onze gidsen laten je graag mee genieten van de bloemenpracht en als de zon wat mee wil, zie je volop vlinders. Iedereen is welkom. Breng gerust ook vrienden en kennissen mee! Ongeveer 2 uur wandelen. We sluiten af met een drankje aan de kijkhut. Stevig waterdicht schoeisel is vereist. Verrekijker ook aangeraden.

Afspraak om 14 uur aan de Maria Magdalena kapel aan het Don Bosco Jongenstehuis, Broechemsesteenweg 100 in Vremde. Eindhalte bus 51.

Info: Jef Haverals 03 455 21 81,
jef.haverals@skynet.be

Zaterdag 1 juni

Lint

Tweemaandelijks zwerfvuilactie langs het fietspad Kontich - Lier tussen de Veldstraat en de Lauwerijksebeek.

Afspraak om 10 uur aan de spoorwegovergang van Luitersheide, best bereikbaar (per gps) langs de Zevenhuizenstraat, tot aan het Chirolokaal. Voetgangers en fietsers komen best via Luitersheide, langs de spoorweg. Werkmateriaal en afvalzakken zijn beschikbaar. Graag zelf werkhandschoenen voorzien. Voor het sorteren achteraf wordt gezorgd door Natuurpunt Lint.

Info: hans.baetens@gmail.com

Zondag 2 juni

Mortsel VMPA

Wandeling met gids Karin Wouters in Fort 4 met als thema: Geuren en kleuren.

Vertrek om 10 uur aan de hoofdingang van Fort 4, Krijgsbaan in Mortsel tegenover Light Gallery. Einde rond 12.30 uur. Iedereen welkom. Waterdicht schoeisel noodzakelijk.

Info: Karin Wouters, karin-wouters@telenet.be

Zondag 16 juni

Mortsel Hoevefeest

Jaarlijks hoevefeest van 14 tot 17 uur met zomerwandeling speciaal voor kleuters en kids. Als grote kinderen en jongeren moeten studeren, neem je de kleine druktemakers best mee naar Hoeve Dieseghem. Vertrek kidswandeling met gids en (tevens juf) Karin Wouters om 14 uur aan de hoeve. Karin deelt haar passie voor de natuur graag met je kinderen. Ook grote en kleinere mensen zijn welkom op de wandeling of hartelijk uitgenodigd voor een drankje, een hapje, of een leuke babbel bij een streepje muziek. Kom lekker verpozen na de middag in de boomgaard. Het Natuurpunt-cafetaria en De Groene Winkel zijn open tot 17 uur. (zie ook blz. 28)

Adres: Wouter Volcaertstraat 44, Mortsel

Info: Karin Wouters, karin-wouters@telenet.be en Vera Sloomans, jan.vera@skynet.be

Zaterdag 22 juni

Mortsel beheerwerken

Jaarlijkse maaidag rond Hoeve Dieseghem. Samenkomst om 10 uur voor het verdelen van de opdrachten. Natuurpunt zorgt 's middags voor boterhammetjes. Einde omstreeks 16 uur.

Info: Yves Joris, 03 440 08 70,
fa8668119@skynet.be

Zondag 23 juni

Fietstocht langs tuinen

De gemeenten Boechout en Lint organiseren opnieuw samen een fietstocht langs ecologisch beheerde tuinen van 13.30 tot 17.00 uur. Het tuinafval wordt er verwerkt door een compostvat, -bak of -hoop. Ook kippen en een mulchmaaier zijn afvalverwerkers.

Natuurpunt-families in beide gemeenten zetten hun tuin gratis open. Iedereen welkom!

Meer info en folder bij je plaatselijke milieu-ambtenaar.

**Hang deze affiche voor je raam, en kom helpen.
Breng burens en vrienden mee!**

De Rietvink-redactie

Zondag 28 april - 10 uur

Lente

Klein-Zwitserland

Iedereen welkom om mee zwerfvuil op te ruimen

je kan ons vinden op facebook
zoek Natuarpunt Land van Reyen

poets en de Berm R11

en. Samen maken we de Berm weer netjes.

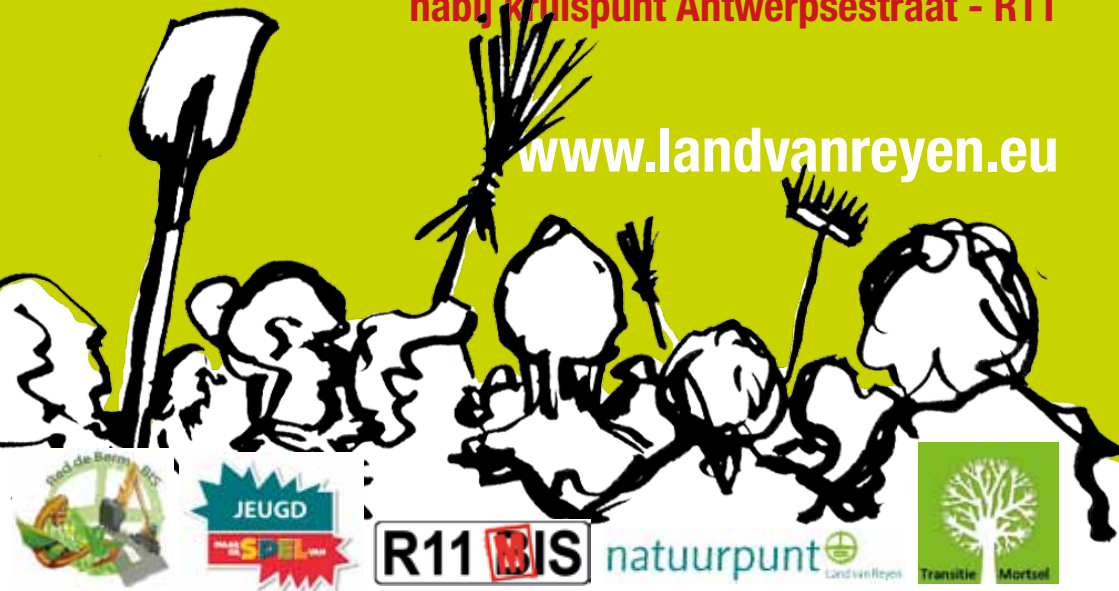
Afspraak: Kruispunt Vredebaan en Frans Van Dunlaan

OF: Hoeve Dieseghem, Wouter Volcaertstraat 44 Mortsel

Werkmateriaal en handschoenen worden verdeeld aan de startplaatsen.
Eigen werkhandschoenen meebrengen kan.

**Einde: 12 uur met gezellige picknick
nabij kruispunt Antwerpsestraat - R11**

www.landvanreyn.eu

Zaterdagen 22, 29 juni en 6 juli

Lint beheerwerken

We gaan weer balsemienien uitroeien in het Elia-bos. Telkens op zaterdag van 9 tot 12 uur. In het voorjaar stonden er veel sneeuwkllokjes die door een betere lichtinval en de minder dikke strooisellaag opnieuw meer kansen kregen. Ons beheerwerk loont dus wel!

Als je graag eens komt meewerken, geef dan je e-mailadres door aan Mieke. We plannen later in de zomer nog meer werkmomenten. Soms ook op zondag of tijdens de week. Via e-mail verwittigt Mieke je ongeveer een week vooraf. Je kan telkens komen en gaan wanneer je het zelf wenst. Voor materiaal wordt gezorgd. Het is wel handig als je zelf je werkhandschoenen kan meebrengen. Lange broek en stevige schoenen zijn een aanrader. Alle hulp is welkom.

Meer info: Mieke Van den Bergh,
miekevandenbergh@hotmail.com

Velt - ecotuindagen

Hou alvast 1 en 2 juni vrij. Meer dan 100 tuinen in Vlaanderen zijn dan te bezoeken tijdens de Velt-ecotuindagen.

In onze omgeving ben je welkom in vier tuinen:

- De buurttuin in de Oudebaan in Mortsel
- De tuin van de familie Kloeck-Gordijn in de Hulgenrodestraat 26 in Borsbeek
- Volkstuinje Drakenhof in de Mortselse-steenweg in Deurne
- De tuin van de familie Lauwers-Waelbers in de Neerhoevelaan 72 in Mortsel

Meer info binnenkort op www.velt.be

Zondag 1 september

VMPA Mortsel

Wandeling met als thema: Schatten in de natuur. Afspraak aan de hoofdingang van Fort 4, Krijgsbaan tegenover Light Gallery in Mortsel om 10 uur. Einde rond 12.30 uur.

Info: Monique Carlier, 03 236 53 13,
gsm 0476 94 06 82.

Alvast te noteren in je agenda:

Zondag 8 september
Open Monumentendag 2013
25 ste feesteditie
"Het beste van Open Monumentendag".

Vremde
Landschapswandeling door Vremde en
Molenbeekvallei

Mortsel
Tentoonstelling en wandelingen.

Groot hoeveefeest, speciaal voor kleine bengels!

Weet jij waar je mag komen spelen? In Klein-Zwitserland!

Je kan er rennen, klimmen, vogels zien en horen fluiten, paddenstoelen tellen, vlinders zien fladderen en nog veel meer. De natuur zit vol verrassingen voor jullie.

De lieve juf Karin nodigt alle kleuters, bengels en andere deugnieten uit om dat allemaal mee te ontdekken.

Jaja, jij mag ook mee!

Kom spelen, zoeken, knutselen, zingen, springen en misschien zelfs dansen van plezier!

Breng je mama, papa of oma en opa zeker mee, ze kunnen in de boomgaard genieten van een drankje terwijl je speelt in Klein-Zwitserland!

Ook vriendjes en vriendinnetjes mag je meebrengen!

Natuurlijk zijn er na het spelen drankjes en wat lekkers voor alle kinderen.

Kom jij ook??

Vraag aan mama of papa de datum 16 juni al zeker op te schrijven omdat jij er bij wil zijn!

Veel groetjes en tot dan!

Juf Karin

Speurtocht in de paasvakantie

Van 2 tot 12 april kan je meedoen aan een speurtocht voor gezinnen in de educatieve stadstuin van het Natuurpunt Museum.

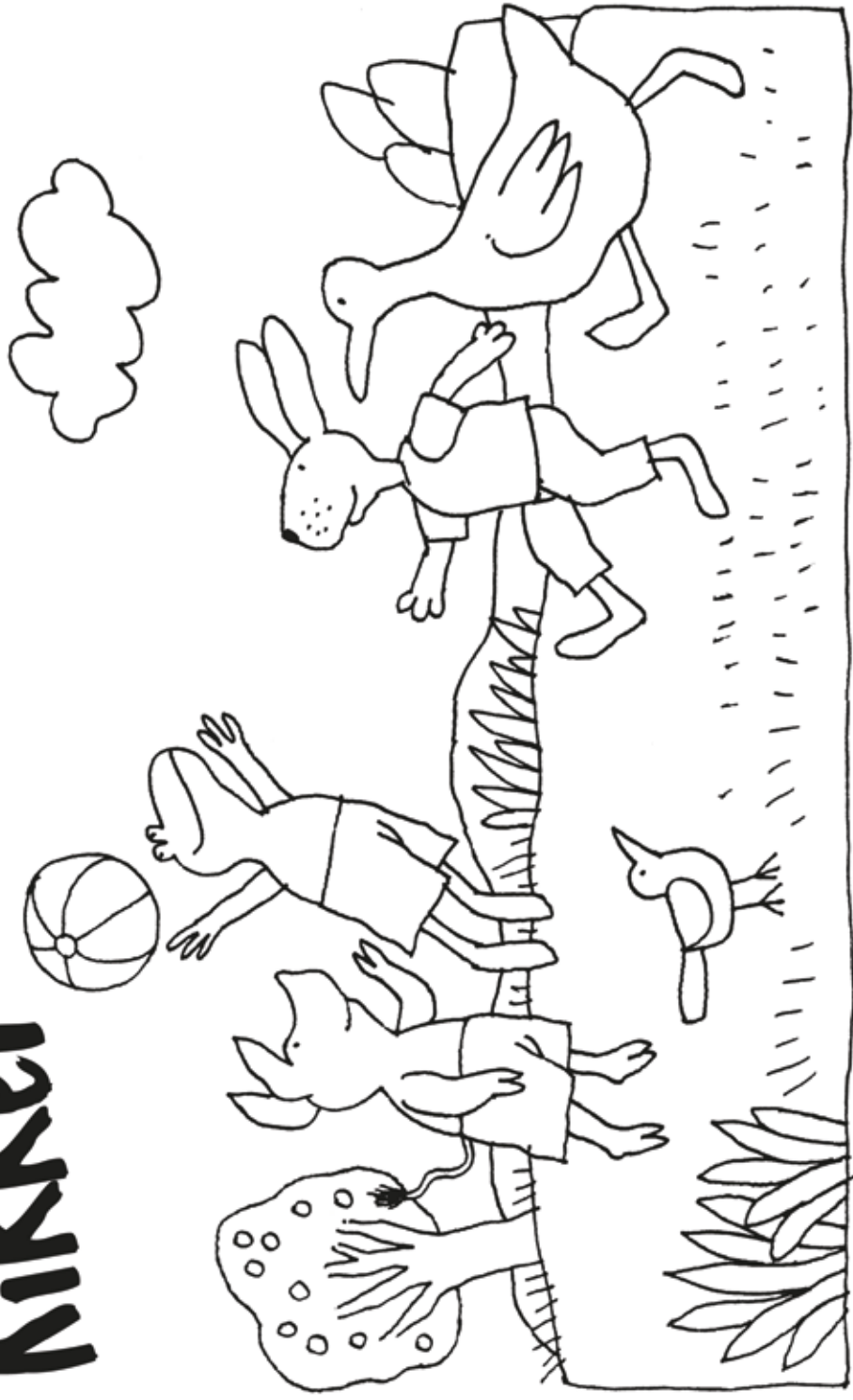
Thema: Help! Roof in het museum!

Adres: Graatakker 11, Turnhout. Open van dinsdag tot vrijdag, van 13 tot 16 30 uur.

Meer info: <https://nl-nl.facebook.com/NatuurpuntEducatie>

Kikker

*Mooie plek voor de
Lintse vlinderweide*

Natuurpunt Lint verdeelt de taken

Het jaarbegin is altijd een geschikt moment om met goede voornemens te starten. Dat heeft de pas gevormde werkgroep Lint dan ook gedaan. Marita, Mieke, Liesbeth, Nick, Hans en Paul VD staken de koppen bij mekaar en werkten meteen een ambitieus werkprogramma uit voor 2013 en nadien.

Er staat heel wat op het programma

De werkgroep noteert alvast een stijgend ledenaantal, waaruit stilaan meer vrijwilligers zich melden om in het veld of op het terrein één of andere taak mee uit te voeren.

Belangrijk daarbij is het contact met de gemeentelijke overheid via adviesraden zoals de MiNaraad en de GECORO, waarvoor zetelende én ook nieuwe kandidaten zich als Natuurpunters hebben aangemeld.

De belangrijkste taak is het verder beheren van het bos aan Hoog-Lachenen, net voorbij de gemeentegrens richting Lier, waar de reuzenbalsemien vorig jaar zeer succesvol werd bestreden. De inlandse voorjaarsflora kan daar nu volop van gebruik maken.

De tweemaandelijks zwerfvuilactie langs het Xavier Van Rooy-fietspad en in het Bos van Marpingen wordt vanzelfsprekend verder gezet.

Het biodiversiteitscharter dat het vorige gemeentebestuur ondertekende met Natuurpunt, wordt verder volgens plan uitgevoerd. De amfibieënpool wordt opnieuw geïnventariseerd.

Idem dito voor de geplande vlinderweide, waarvoor een geschikte locatie gevonden werd tussen de feestzaal Lerenveld en de scoutslokalen. Hier wordt gestart met verschraling door het afvoeren van maaisel om later na te gaan welke planten en grassen er van nature te voorschijn komen. Nadien kan dan geopteerd worden om in te zaaien met een geschikt zaadmengsel. Hiervoor worden de nodige afspraken met de gemeente gemaakt.

Een jaarlijks weerkerende traditie is de deelname, in nauwe samenwerking met de MiNaraad, aan Suikeren Zondag. Verder worden geregeld wandelingen en inventarisatie-namiddagen georganiseerd. Ook staan gidsen klaar voor andere verenigingen, scholen en groepen.

Dat communicatie in dit alles een zeer cruciale rol speelt, staat als een paal boven water. Daarvoor dient in eerste instantie deze Rietvink, maar ook onze gratis elektronische nieuwsbrief Het Oranjetipje en onze Facebookpagina. Verder de rechtstreekse mails naar diegenen die zich opgeven voor het veldwerk. Nieuwe kandidaten om de Lintse ploeg te versterken, kunnen zich altijd melden. Alle hulp is zeer welkom!

*Tekst: Paul Van Deuren
Foto: Nick Schryvers*

Winters zicht op de
educatieve amfibieënpool

De Lintse amfibieënpool

Op 17 maart 2011 werd de amfibieënpool opgenomen in het biodiversiteitscharter dat tijdens een Open Milieuraad werd ondertekend door de gemeente Lint en Natuurpunt Land van Reyen. De poel, gelegen in de omgeving van Luitersheide, is omgeven door een relatief jonge bosaanplant.

Onder leiding van Johan Asselberghs van de Hyla werkgroep Beneden-Nete werden de amfibieën geïnventariseerd in het voorjaar van 2012. De kwaliteit van het water en de ligging van de poel bleken ideaal te zijn want er werd een groot aantal dieren gevonden. Dat laatste wijst erop dat deze poel ook geschikt is voor voortplanting. Meer nog, de drie belangrijkste soorten salamander die in onze regio voorkomen, de alpenwatersalamander, de kleine watersalamander en de vinpootsalamander werden alle drie geïdentificeerd. Daarmee vormt onze Lintse poel een belangrijke schakel in het verspreidingsgebied van deze soorten. Ook groene en bruine kikkers en padden werden gespot, evenals kikkerdril en eiersnoeren.

Dit jaar wordt opnieuw een inventarisatie gepland samen met de Hyla werkgroep uit Duffel om na te gaan in hoeverre deze populatie stabiel blijft. Wie tijd en interesse heeft om mee te helpen of te komen kijken, kan zich alvast per mail opgeven bij Nick (nick.schryvers@pandora.be). Zodra de inventarisatie-data afgesproken zijn, krijg je een mailtje en wordt je verder op de hoogte gehouden.

Voorlopig zijn echte beheerwerken aan de poel niet nodig: de poel is nog voldoende ruim, er staat niet teveel riet in het water en de begroeiing op de oever blijft beperkt, terwijl omzomende bomen toch voor een windscherm zorgen. De zuid- en westranden van de poel lopen schuin af, wat goed is voor de amfibieën, terwijl de noordrand rechter is, wat weer beter is voor sommige waterinsecten. Ook is er aan de oostkant van de poel een ondiep gedeelte wat voor meer diversiteit in fauna en flora zorgt. Natuurpunt zal mettertijd een infobord plaatsen zodat voorbijgangers kunnen lezen welke dieren en planten er zoal in onze poel voorkomen.

Tekst en foto: Nick Schryvers

Op www.kikkercam.nl kan je live kijken in een tuinvijver in het midden van Nederland. In deze vijver wonen groene en bruine kikkers, gewone padden, kleine watersalamanders en alpenwatersalamanders en zo af en toe een onverwachte gast. Je kunt er hun natuurlijke gedrag volgen, een kans die je anders niet zo snel krijgt.

Nieuwe aanplant aan Luitersheide

De ploeg die begin december 2012 de tweemaandelijks zwerfvuilopruiming uitvoerde langsheen het Xavier Van Rooy fietspad en het Bos van Marpingen, was blij verrast met het zien van een nieuwe aanplant aan het fietspad. De trage weg die door het terrein loopt, blijft behouden. Dank aan deze natuurminnende eigenaar!

Elke opruimactie onder leiding van Hans brengt telkens opnieuw iets nieuws voor de vrolijke ploeg helpers.

Tekst: Paul

Foto's: Nick

Verser dan vers kan niet!

Overal ter wereld springen samenwerkingsverbanden tussen boerderijen en consumenten als paddenstoelen uit de grond, waarbij de consument lokaal verbouwde en seizoensgebonden groenten rechtstreeks van de boer(in) koopt. In april start in de gemeente Kontich, de bio-zelfplukboerderij "Grondsmaak" onder leiding van Corazon en Ineke.

Een succesvolle manier om landbouw op een lokale, duurzame, ecologische én economisch verantwoorde manier te organiseren is het Community Supported Agriculture System. Dit is een socio-economisch model, waarbij boerderijen en deelnemers in een lokale gemeenschap samenwerken. Ze delen samen de risico's en voordelen van deze vorm van voedselproductie. Als deelnemer betaal je jaarlijks een lidmaatschap en in ruil ontvang je een deel van de oogst. Zelfoogst betekent dat de boerderij ervoor zorgt dat alle leden elke dag seizoengroenten en -fruit kunnen afhalen of zelf oogsten op het veld.

"Een boerderij leeft en groeit"

Grondsmaak kiest uiteraard voor bio-groenten en -fruit en gaat voor een bio-label. De nadruk ligt op het voorkomen van ziektes door de weerstand van gewassen te verhogen. Dit gebeurt door de bodem niet uit te

putten en door sterke zaadselecties te maken. Voor de bestrijding van schimmels, ziekten en schadelijke insecten maken Corazon en Ineke gebruik van natuurlijke vijanden en van een jaarlijkse vruchtwisseling. Onkruid bestrijden ze met wieden, niet met de gifspuit!

“Een boerderij is iets dat leeft en groeit”, zeggen ze allebei. Op termijn plannen ze meerdere uitbreidingen; een boomgaard, een plek voor kippen, bijen en schapen. Ook ruimte voor workshops, educatie en ateliers willen ze voorzien.

Op “grondgebied Natuurpunt Land van Reyen” en ver daarbuiten, vonden Corazon en Ineke vele families die maar al te graag mee in dit project stapten. Op een betaalbare manier geven deze twee jonge mensen anderen de kans om gezond en vers van het veld en in harmonie met de natuur – samen te genieten en te oogsten.

Dit onderstrepen we graag als Natuurpunters. Veel succes bij jullie start, meisjes!

Tekst en foto: Marita Van der Gucht

Corazon en Ineke voor hun veld

Ontspoord: Van Essenvlieskell

Essenziekte

Wat vooraf ging

Grootschalige sterfte van Gewone es door de schimmel *Chalara fraxinae* werd gesignaleerd uit meerdere Europese landen en in 2010 voor het eerst in Vlaanderen vastgesteld. In 2011 was de essenziekte reeds in gans Vlaanderen gesignaleerd. Volgens een INBO –rapport van Peter Roskams en Arthur De Haeck (2011) wijst de korte tijdspanne tussen vaststelling en algemene verspreiding erop dat de ziekte al meerdere jaren aanwezig is en niet dat deze ziekte zich razendsnel verspreid.

Dat de essenziekte ondertussen wijd verspreid is in Europa kon je niet enkel lezen maar ook zelf waarnemen. Het aantal aangetaste essen in Vlaanderen is groot. De boomkruinen hebben opvallend veel dode takken door verstopte houtvaten. Hiervoor is de asexuele vorm (anamorf) van de schimmel *Chalara fraxinae* verantwoordelijk. In juni 2012 werd nu ook de seksuele vorm (teleomorf, met sporenvormende vruchtlichamen) Vals essenvlieskellkje - *Hymenoscyphus pseudoalbidus*, voor het eerst in Nederland en kort nadien door gericht zoeken in Vlaanderen gesignaleerd.

Determinatie naar een Essenvlieskellkje ontspoord. Een deelname aan een paddenstoeleninventarisatie van de Nederlandse Mycologische Vereniging in het door weersomstandigheden uitgedroogde Schokkerbos (Flevoland-NL) leverde een ultrakorte soortenlijst op. Typisch hierbij is dat er dan

ook kleinere soorten worden gezocht en gevonden. Zo kreeg kort na de mooie vondst van een Haagbeukmelkzwam (*Lactarius circellatus*) een zwart wijgje waarop kleine, witte paddenstoeltjes groeiden meteen de aandacht. Het takje werd door de lokale mycologen herkend als een zwartge worden bladsteel van een Es (*Fraxinus*). Op zulke bladstelen en -nerven werd vroeger meermaals het Essenvlieskellkje (*Hymenoscyphus albidus*) gevonden. Dit Essenvlieskellkje is een saprofiet dat het dood, organisch materiaal van zo'n essenblad helpt verteren. De microscopische determinatie van de vruchtlichamen uit het Schokkerbos toonde echter andere microscopische kenmerken, de aanwezigheid van haken onderaan de sporenzakjes (asci), wat meteen het Essenvlieskellkje deed uitsluiten. Het bleek hier om de vruchtlichamen van de parasiet *H. pseudoalbidus* te gaan, een eerste vondst voor Nederland.

Nieuwe Nederlandse naam

Met wat geluk of toch in ieder geval met het nodige geduld, zie je onder de microscoop de haken onderaan de sporenzakjes mooi vlak in het preparaat. Vanuit dit opvallend determinatiekenmerk werd eerst de Nederlandstalige naam Gehaakt essenvlieskellkje voorgesteld doch na overleg met de Nederlands-Vlaamse namencommissie kreeg uiteindelijk de naam Vals essenvlieskellkje de voorkeur. Vals verwijst hierbij dan naar gemeen, kwaadaardig en zo verwijzend naar de essenziekte.

Van onschuldig naar gevreesd

Eenmaal de aandacht op de nieuwe soort in Nederland gevestigd was, was het een kwestie van enkele dagen alvorens ze door straatgericht te zoeken ook in België gevonden werd met meldingen uit de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen, Limburg, Vlaams-Brabant en Namen.

Een eerste zoektocht in de Molenbeekvallei in Vremde leverde geen vruchtlichamen op maar een verkenning in het Lachenbos in Lint/Lier wel. Normaal gezien heerst er een opgetogen gevoel bij een eerste vondst voor Vlaanderen maar deze keer heeft ze toch een wat wrange nasmaak. Het

kje naar Vals essenvlieskelkje

is vooral te hopen dat deze mogelijk genetische verandering van Essenvlieskelkje naar Vals essenvlieskelkje geen al te grote schade aan het es-senbestand zal aanbrengen. De medewerkers van het INBO volgen dit in ieder geval nauwgezet op.

Vals essenvlieskelkje

Hymenoscyphus pseudoalbidus V. Queloz, C.R. Grünig, R. Berndt, T. Kowalski, T.N. Sieber & O. Holdenrieder 2010

Substraat: zwarte gestromatiseerde bladstelen en grote nerven van de Es (*Fraxinus excelsior*)
Vruchtlichamen: schijf- tot zwak schotelvormig, 1-3 mm in diameter, wit tot crème wit; gesteeld 1,5-2 mm, met donkere steelbasis, rood wordend bij kneuzing

Microscopie: (in leidingwater tenzij anders vermeld)
Asci: 8-sporig; cilindrisch, 100-120 x 9,5-12,5 µm, met haken, J+ in Melzers reagens
Parafysen: smal cilindrisch, 90 x 2,5 µm, volledig gevuld met sterk lichtbrekende druppels
Sporen: scutuloid (apicaal einde excentrisch), 16-25 (28) x (3) 4 (5) µm, niet gesepteerd, bijna volledig gevuld met oliedruppels (LB, Lipid Bodies, 4,5-5), inhoud met 2 tot 5 middelmatige druppels van 2,5-3 (4) µm diameter en vele kleine druppels; kern van 3 µm in diameter duidelijk waarneembaar

Fenologie: mei-juli (augustus)

Bestudeerd materiaal:

NL, Schokland, Schokkerbos, Amersfoortcoörd.: 181,1-517,7;

Det. LD2001, 6/6/2012

BE, Prov.: Antwerpen, Lier, Lachenenbossen, IFBL-code: C4.58-21;

Det. LD2003, 13/6/2012,

BE, Prov. Vlaams Brabant, Houwaert, Walenbos, IFBL-code: D5.56-42;

Det. LD2004, 16/6/2012

BE, Prov.: Antwerpen, Zoersel, Zoerselbos, IFBL-code: C5.13-32;

Det. LD2012, 29/6/2012,

BE, Prov.: Antwerpen, Blaasveld, Het Broek; IFBL-code: D4.16-43;

Det. LD2017, 1/7/2012,

BE, Prov. Limburg, Maasmechelen, Maaswinkel, IFBL-code: D7.35-43

Det. LD2029, 8/7/2012

BE, Prov. Antwerpen, Herselt, Langdonken, IFBL-code: D5.26-44;

Det. LD2020, 15/7/2012

Vals Essenvlieskelkje in het Lachenenbos in Lint
Hymenoscyphus pseudoalbidus

BE, Prov. Antwerpen, Schilde, Schildehof, IFBL-code: C5.21-23;

Det. LD2042; 27/7/2012

BE, Prov. Antwerpen, Zemst, Bos van AA/Kollinten, IFBL-code: D4.36-43;

Det. LD 2054; 28/7/2012

Bibliografie:

BREITENBACH J. & KRÄNZLIN F. (1984). *Pilze der Schweiz* (Band 1).

Verlag Mykologia, Luzern. 313 p.

HELLEMAN S. (2003). *Microscopie van inoperculate discomyceten, Levens of dood? Coolia* 46 (2).

MINNEBO D. (2011). *Essenziekte: een ernstige bedreiging voor onze Essen? Sporen* 2011 4-4: blz. 18-19

MINNEBO D. (2012). *De essenziekte: rechtzetting. Sporen* 2012 5-1: blz. 4

HANSEN L. & KNUDSEN H. (2000) *Nordic Macromycetes* Vol. 1

Ascomycetes Nordsvamp

Copenhagen Denmark, 309 p.

QUELOZ V., GRÜNIC C. R., BERNDT R., KOWALSKI T., SIEBER T. N. AND HOLDENRIEDER O. (2011).

Cryptic speciation in *Hymenoscyphus albidus*. *Forest Pathologie* 41/2:133-142.

Digitale bronnen:

www.inbo.be - 6/7/2012

waarneming.nl – Menno Boomsluiters 6/7/2012

Tekst en foto's: Lieve Deceuninck,
lieve.deceuninck@skynet.be

Kauwen kijken 5

Bij de groep kauwen die hier op Capenberg woont, had ik in juli 2012 eentje “gespot” die op één poot door het leven “sprong”. Het was voor mij toen ook al duidelijk dat die lelijk gekwetste poot het gevolg van een ongeluk moet geweest zijn, want ook zijn staart was geschonden.

Genderen blijft moeilijk

Ik zeg altijd “zijn” poot, want ik weet nog steeds niet wie bij die ‘zwarten’ het mannetje en het vrouwtje is. Nou ja, zeg maar gerust mannen en vrouwen, want het zijn serieus grote vogels. Ik snap trouwens ook niet hoe zij dat van mekaar kunnen weten. Toch kunnen zij het onderscheid goed maken, want ge kunt ze niet tegenkomen of ze zijn met z’n twee! Net als gendarmen, vroeger waren die ook altijd met twee op pad, maar sedert ze in autos rondrijden en niet meer te paard, is het ook moeilijk de inzittenden van patrouillewagens te “genderen”. Dus blijf ik het maar hebben over die kauw met zijn ene poot. En niet over haar ene poot. Zolang u maar begrijpt wat ik bedoel.

Kauwen, volleyballers en veldrijders

Plots bleek éénpoot er niet meer te zijn. Tot ik het in het snuitje kreeg waarom. Toen hij op een dag op mijn terrasrichel landde, werd het een buiklanding. En dan plat op de grond vallen zoals volleyballers doen als ze een bal trachten te redden, die anders een strafpunt zou worden. Bij het wegvliegen zag ik aan het vliegbeeld dat de geschonden staart gerepareerd en weer mooi dichtgegroeid was. Er was dus niets te merken aan het vliegbeeld als ze hier in een troep rondvlogen.

Aha! En ik begon al te denken dat hij naar het rijk der hemelen was. Wat een uiterst ongepaste beeldspraak is, want die vogels beleven veel plezier aan het rondvliegen in de hemel, vooral als er een wild windje waait waar ze tegenin kunnen stormen. Het doet me denken aan veldrijders, die hun hart kunnen ophalen op een moeilijk en modderig terrein, en dat nog graag doen ook.

Nu ik door heb hoe het komt dat ik éénpoot op-nieuw zie, realiseer ik mij ook dat hij heel dikwijls alléén is op mijn terrasrichel waar ik restjes brood achter laat.

Het is een echte acrobatentruk om op één poot te landen en je lijf recht genoeg te houden om een stukje brood mee te grissen. Dan kunt ge uw concurrenten maar beter missen! Nu de lente op komst is, ... daar mag ik niet aan denken! Dat gaat vonken geven.

Ik hoor via de redactie dat er enkele lezers zijn die, zodra dit favoriet ledenblad bij hen thuis op de mat valt, op zoek gaan naar mijn kauwendagboek en het als eerste lezen.

Veel dank, daar kan ik mijn 84-jarig hartje aan ophalen.

*Tekst: Jan Lernout
Foto: Wim Dekelver*

Turen naar vogelkuren

Veel mensen kijken reikhalzend uit naar het einde van de winter. Maar voor wie er oog voor heeft, zijn er al veel tekenen in de vogelwereld die wijzen op het naderende voorjaar. Hoewel wat warmte zeker helpt, reageren vogels vooral op de toenemende daglengte. Onder invloed hiervan komen veel soorten door hormonale veranderingen in de reproductieve fase en beginnen ze met zingen, vormen van paren en nestelactiviteiten.

Steeds meer zang

Zanglijsters zingen korte tijd in de vroege uren. Eerst nog wat aarzelend, maar steeds vaker en luider. Dat geldt ook voor merels, vooral in de stad. Heggenmussen zingen ook vaker; zeker met helder, fris weer. Mezen zijn heel actief. Op veel plaatsen hoor je kool- en pimpelmezen zingen. Staartmezen worden gelokt naar tuinen door vetbolkjes, hun knerpend geluid en nieuwsgierigheid is typisch, maar moeilijk in mensentaal te omschrijven.

Staatmees

Bij favoriete nestkasten knokken mezenpaartjes om de heerschappij. In veel parken en tuinen zijn groenlingen volop aan het zingen, en ook de onopvallende zang van de appelvink is te horen. De snavel van de appelvink verkleurt van hoornkleurig naar staalblauw. Bij veel vinken en kepen die voederplaatsen bezoeken, zie je de eerste sporen van het prachtkleed dat er zit aan te komen.

Inspectie van nestplaatsen

Eksters hebben het ook druk. Overal zie je groepjes eksters een groot deel van de dag hoog door de lucht achter elkaar aanvliegen. Ze vormen paren, stellen hun territoria vast en slepen met takken om hun nesten op te knappen. Kauwenparen inspecteren dakpannen en schoorstenen naar geschikte nestplaatsen.

Drukte in het bos

In loofbossen laten glanskoppen hun zang horen. Boomklevers produceren luide fluittonen, en boomkruipers hoge zangriedels. Grote bonte spechten roffelen volop en ook de eerste kleine bonte spechten werden al baltsend gehoord. Grote lijsters zijn er altijd vroeg bij in het voorjaar en met hun luide zang proclameren ze hun uitgestrekte territoria.

Wanneer je dit leest, hebben de vogels in je tuin al eitjes.

*Tekst: Marita Van der Gucht
Foto: Glijn Van Driessche*

*Bron: Voorjaar in de vogelwereld
(natuurbericht.be febr. '13)*

WIST JE DAT?

Stijgend aantal leden toont groeiend draagvlak voor natuur

Particulieren hebben afgelopen jaar een recordbedrag geschonken voor de aankoop en bescherming van natuurgebieden in Vlaanderen. Dat laat Natuurpunt weten na het afsluiten van de giftenwerking van 2012. In totaal verzamelde de vereniging 970.000 euro aan giften van particulieren; 16% meer dan vorig jaar. Daarmee gaat de vereniging in tegen de algemene trend dat mensen minder geld schenken aan het goede doel. Ook het aantal leden van de organisatie gaat in stijgende lijn. Eind 2012 waren 87.716 gezinnen aangesloten bij de vereniging, een stijging van maar liefst 40.702 gezinnen op tien jaar tijd. Ook het aantal lokale afdelingen is gestegen. De vereniging is nu actief in zowat alle Vlaamse gemeenten. Met deze cijfers bevestigt Natuurpunt zijn positie als grootste natuurvereniging van Vlaanderen.

Opmerkelijk citaat:

“Het INBO heeft recent een studie gepubliceerd waarbij de levenskwaliteit en het welbevinden van de inwoners werd vergeleken tussen 2 Gentse stadswijken met gelijkaardige sociologische samenstelling, maar in de ene wijk veel groen en natuur, de Dierentuinvijk, in de andere, nabij Sint Jacobs, weinig. Het zal jullie niet verbazen dat er een opmerkelijk hogere levenskwaliteit en welbevinden was bij de inwoners van de groene wijk. Alleen al het uitzicht uit het raam op wat groen volstond voor meer geluk bij de bewoners. Vroegere internationale studies toonden trouwens ook al aan dat de mortaliteit in groene buurten lager is dan in buurten met minder groen. Natuurpuntleden en Natuurpuntvrijwilligers verhogen dus mee het bruto binnenlands geluk en zijn eigenlijk ook gezondheidswerkers.”

Bert Andries, op de Algemene Ledenvergadering van Natuurpunt Land van Reyen in Mortsels, zondag 20 januari 2013.

Vlamingen vinden gezonde en veerkrachtige natuur dicht bij huis belangrijk!

“Steeds meer mensen sluiten zich aan bij Natuurpunt en geven financiële steun aan de bescherming van natuur,” zegt Chris Steenwegen, directeur van Natuurpunt. “Vlamingen hechten blijkbaar steeds meer belang aan gezonde en veerkrachtige natuur dicht bij huis.”

Bron: persbericht Natuurpunt, door Joris Gansemans, 19 februari 2013.

The best time to plant a tree was 20 years ago. The second best time is today. (Afrikaans gezegde)

Dank!

Natuurpunt Land van Reyen dankt graag alle trouwe en nieuwe leden voor hun lidmaatschap en de aankopen van bomen voor het project Bos voor iedereen. Het belang van beter bewaarde en beschermde bossen wordt hiermee omderstreept!

UA

Nadat de Universiteit Antwerpen het goede voorbeeld gaf met tonijn te schrappen bij de catering, installeerden ze nu ook drie Natuurpunt bijenhôtels op campus Drie Eiken en Campus Groenenborger (foto). Knap!

Lentewandeling in de Molenbeekvallei - zondag 26/05

Natuurpunt Land van Reyen organiseert een lentewandeling in de Molenbeekvallei, die in de maand mei op z'n het mooist is voor wandelaars en natuurliefhebbers.

Onze gidsen laten je mee genieten van de bloemenpracht in de natte hooilanden en van het jonge leven in ons natuurgebied. De Aubrac-runderen zullen dan ook terug present zijn. De grote herinrichtingswerken van 2011 in ons natuurgebied komen nu helemaal tot hun recht. En als de zon wat mee wil, fladderen de vlinders rond je oren. Iedereen is welkom. Breng gerust vrienden en kennissen mee!

Samen maken we er een leuke namiddag van. We sluiten af met een drankje aan de kijkhut.

Stevig waterdicht schoeisel is vereist. Verrekijker ook aangeraden. Ongeveer 2 uur wandelen.

Afspraak om 14 uur aan de Maria Magdalena kapel aan het Don Bosco Jongstenhuis, Broechemsesteenweg 100 in Vremde. Eindhalte bus 51.

Info: Jef Haverals 03 455 21 81 of
jef.haverals@skynet.be

*Tekst en Foto's: Bert Andries en
Glijn Van Driessche*

Foto boven: Citroentje (BA)

Foto midden: Koolwitje (BA)

Foto onder: Oranjetipje (GVD)

Infonamiddag in Mortsel

Minder erfenisrechten betalen? Het kan!

Hoe kan je je erfgenamen meer nalaten en toch een goed doel steunen?

We denken liever niet aan de dag dat we er niet meer zijn. En toch is het zinvol om dat wel te doen. Door het opstellen van een testament, komt je geld terecht bij wie je belangrijk vindt. Het is dus goed hierover na te denken, zodat je nalatenschap een bestemming krijgt die past bij je persoonlijke voorkeur. En het is een bijzonder geruststellend idee te weten dat alles geregeld is volgens je wensen. Natuurpunt organiseert ook nog een reeks koffienamiddagen over legaten. Als je interesse hebt om Natuurpunt als goed doel op te nemen in je testament, nodigen we je graag hierop uit. Je krijgt een overzicht van de mogelijkheden die er bestaan om fiscaal de meest voordelige werkwijze te zoeken. Het systeem van duolegaten is erg belangrijk. Hierbij worden zowel je erfgenamen als het goede doel waaraan je nalaat er beter van. Zeker verre familieleden of mensen met wie je geen familieband hebt, zouden zonder deze formule torenhoge successierechten betalen.

Het is de bedoeling om geïnteresseerden wegwijs te maken in de moeilijke wetgeving rond erfrecht. Bovendien vertellen we je graag wat Natuurpunt kan doen met extra werkmiddelen uit legaten.

Je bent welkom op dinsdag 23 april in Hoeve Dieseghem, Wouter Volcaertstraat 44 in Mortsel. Ontvangst vanaf 13.30 uur, het programma start om 14.00 uur. We eindigen om 16 uur waarna je tijd hebt om onder vier ogen persoonlijke vragen te stellen bij koffie en taart die we je graag aanbieden. Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst.

Alle informatie over deze koffienamiddag of je komst aankondigen:
Joost Verbeke, 0477 20 47 27, 015 29 72 49
joost.verbeke@natuurpunt.be

Meer info: www.natuurpunt.be/testament

Brochure: www.natuurpunt.be/nl/ik-zet-natuurpunt-in-mijn-testament_2518.asp

Ook als je er niet meer bent, kan je nog meer betekenen, dan je denkt.

NEEM EEN GOED DOEL
OP IN JE TESTAMENT
TESTAMENT.BE

Fototentoonstelling Hoeve Dieseghem en omgeving op 19 mei

Jan, die boogschieten duidelijk in z'n genen heeft zitten.

Natuurpunt Land van Reyen houdt op **19 mei** weer opendeur in Hoeve Dieseghem in Mortsel van 14 tot 17 uur. Deze maand kan je ook een tentoonstelling bezoeken van ongeveer 80 jaar oude foto's van de hoeve en omgeving uit de privé-verzameling van de familie Lernout.

Het ouderlijk huis was gelegen aan de toenmalige Eggestraat, nu Dieseghemlei. De woning staat er nog steeds, huisnummer 25.

Het Natuurpunt-cafetaria is open voor drank, gebakjes of een stukje taart, gemaakt door onze vrijwilligers. Ook onze Groene Natuurpunt-winkel is open. Er zijn allerlei producten van Natuurpunt te koop: wenskaarten, T-shirts, vogelhuisjes, petjes, zoekkaarten, ... en natuurlijk de Gageleer- en Belvalbiertjes.

Toegang gratis en iedereen is welkom!

Adres: Wouter Volcaertstraat 44, Mortsel.

Info: Marita Van der Gucht, 03 455 86 84,
marita.vandergucht@telenet.be
Info Groene Winkel: Vera Sloomans,
jan.vera@skynet.be

*Tekst: Marita Van der Gucht
Foto: Jan Lernout*

Te Koop

*Motoculteur Barbieri Special
15LD359 diff 46 (diesel) met
maaibalk 117cm; wielen 500-10*

**Bouwjaar 2000. Weinig gebruikt.
In perfecte staat.
Recent volledig nazicht en onderhoud.
Opritten voor aanhangwagen kunnen mee geleverd worden.**

Prijs overeen te komen.

Info: Bert andries, bert.andries@landvanreyen.eu

PUBLICITEIT

Kies voor (h)eerlijke handel!

Oxfam
Wereldwinkels

Boechout

Dr.Theo Tutsstraat 32,
2530 Boechout

Open: woe,vrij,zat:
10-18u, zon: 10-13u

Mortsel

Edegemsestraat 103,
2640 Mortsel

Open: di,woe 14-18u
do,vrij, za: 10-18u,
zondag gesloten

PUBLICITEIT

boomverzorging

Mensen hebben bomen nodig,
bomen hebben zorg nodig!

Jo Van Bouwel
*Certified European
Treeworker-Tree Technician*

Akkerstraat 93
2540 Hove
03 888 26 95
info@treexpert.be
www.treexpert.be

- vakkundig snoei- en velwerk
- boomcontroles en beheeradvies
- ecologisch boom- en groenbeheer
- bestrijding eikenprocessierups

PUBLICITEIT

MACHINES & GEREEDSCHAPPEN - TUINMACHINEHANDEL

CEULEMANS B.V.B.A.

BOSHOEK 320 – 2530 BOECHOUT
TEL. 03-480 77 07 – FAX 03-488 38 03

**Een sterk programma
voor elke dag van het jaar**

STIHL®
ceulemansbvba@skynet.be

PUBLICITEIT

Kris Verplaetse
PUBLICITEIT

Statiestraat 50
2547 Lint

03/288.95.28
0486/45.81.07

PUBLICITEIT

BEDDEN- EN MATRASSENBEDRIJF

Ruotwel

SLAAPCOMFORT OP MAAT

Antwerpsestraat 201-203-209 Morsel
tel. 03/449.90.47

PUBLICITEIT

Kapsalon Dhali

Statiestraat 4 Lint - Tel: 03 455 88 77
Enkel op afspraak
 Biologische haarkleuringen:
 beter voor je haar en voor het milieu!

PUBLICITEIT

KBC Bank & Verzekering

HEUVELSTRAAT 56,
 2530 BOECHOUT
 Tel. 03/460.31.00
www.kbc.be

KBC Bank & Verzekering

DORPSPLAATS 22-23,
 2531 VREMDE
 Tel. 03/460.19.80
www.kbc.be

KBC Verzekeringen

Keersmaekers nv

MOLENLEI 96,
 2530 BOECHOUT
 Tel. 03/455.01.00
www.kbc.be

we hebben het voor u

Bestuur Natuurpunt Land van Reyen

Bert Andries - Voorzitter Aankoopverantwoordelijke Milieuraad Boechout / Ledenadministratie / Penningmeester Molenbeekvallei	Boomkensstraat 20	2531 Vremde	03 455 82 89 bert.andries@landvanreyen.eu
Jos Stessens - Ondervoorzitter Milieuraad Boechout Contactpersoon Bessemcomité	Fruithoflaan 20	2530 Boechout	03 455 51 19
Ria Van Peer - Secretaris Milieuraad & GECORO Mortsel	Nieuwelei 33b	2640 Mortsel	03 455 87 33 ria.vp@skynet.be
Fred Vanhaverbeke - Penningmeester	Ergo De Waellaan 54	2100 Deurne	03 321 66 15 fred.vanhaverbeke@telenet.be
Frank Adriaensen - Beleidsverantwoordelijke GECORO Boechout	Boshoeck 234	2530 Boechout	03 454 03 30 frank.adriaensen@ua.ac.be
Jef Haverals Conservator Molenbeekvallei	Rozenlaan 2	2531 Vremde	03 455 21 81 jef.haverals@skynet.be
Dirk Verstraeten Webmaster	Deurnestraat 263	2640 Mortsel	03 440 65 40 dirk.verstraeten1@telenet.be
Griet Lambert Voorzitter kern Mortsel Milieuraad & GECORO Mortsel	Steenakker 70	2640 Mortsel	03 449 51 57 griet.lambert@skynet.be
Yves Joris Conservator Klein-Zwitserland Milieuraad Mortsel / Paddenstoelenwerkgroep Mycoflora / Verantwoordelijke Educatie	Oosterveldlaan 263	2640 Mortsel	03 440 08 70 fa866819@skynet.be
Raymond Boudewijns Mede-voorzitter kern Mortsel GECORO Mortsel	A. Segerslei 15	2640 Mortsel	03 448 43 15 helray@scarlet.be
Dirk Raekelboom Allrounder	Galgeveld 59	2500 Lier	03 454 33 94 0473 53 77 81 ritselsan@hotmail.com
Wouter Bervoets Eindredactie website Verantwoordelijke Oranje.tijpe	Oudemansstraat 24/1	2000 Antwerpen	0474 46 46 61 wouterbervoets@hotmail.com
Mieke Van der Bergh	Statiestraat 26	2547 Lint	miekevandenbergh@hotmail.com
Marita Van der Gucht Hoofredactie Rietvink	Kriekhof 30	2547 Lint	03 455 86 84 marita.vandergucht@telenet.be

Medewerkers

Marcel Van Waerebeke Ereconservator Molenbeekvallei	Grauwe Steenstraat 7 bus 1	3582 Koersel	marcel.vanwaerebeke@lne.vlaanderen.be
Luc Sels Co-conservator Molenbeekvallei	Milllegemweg 6	2531 Vremde	03 455 29 16 maluc@skynet.be
Marc Broeckx Secretaris Molenbeekvallei	P.R. De Vosstraat 38	2640 Mortsel	03 354 04 62 broeckxmarc@skynet.be
Vera Sloomans Penningmeester kern Mortsel	Boechoutselei 56	2540 Hove	jan.vera@skynet.be
Paul Van Deuren Redactie Rietvink Lint	Heidelaan 3	2547 Lint	03 289 09 32 0499 11 62 43 paul.van.deuren@telenet.be
Inge Goossens Redactie Rietvink Mortsel	Bremveldlaan 23	2640 Mortsel	03 454 47 66 g.inge@scarlet.be
Jan Lernout Redactie Rietvink Boechout	Borsbeeksesteenweg 45 flat 304	2530 Boechout	03 288 65 58 lernout@pandora.be
Christine Weynen Cafetaria Opendeurdagen / Natuurpunt Hoeve Dieseghem	Koeisteerthofdreef 97 Dieseghem	2640 Mortsel	christine-weynen@telenet.be
Lut Van Reyn Cafetaria Opendeurdagen / Natuurpunt Hoeve Dieseghem	K. Cardijnlaan 2 Dieseghem	2640 Mortsel	lutgarde.van.reyn@telenet.be
Marlies Van Waerebeke Groene Winkel	Ergo De Waellaan 54	2100 Deurne	03 321 66 15 marlies.van.waerebeke@telenet.be
Glijn Van Driessche Fotograaf Natuurpunt Land van Reyen	Lieven Gevaertstraat 68	2640 Mortsel	03 295 50 31 mars2@pandora.be

De Rietvink is het driemaandelijkse tijdschrift van Natuurpunt Land van Reyen. Het werkingsgebied omvat Boechout - Vremde, Lint en Mortsel.

Verantwoordelijke uitgever

Bert Andries

Redactie

Bert Andries, Inge Goossens,
Paul Van Deuren, Marita Van der Gucht,
Glijn Van Driessche, Jan Lernout
An Casteels, Annelies Jacobs

Opmaak en druk

Drukkerscollectief De Wrikker cvba
www.dewrikker.be

Redactieadres & ledenadministratie

Bert Andries
Boomkensisstraat 20, 2531 Vremde
03 455 82 89
bert.andries@landvanreyen.eu

www.landvanreyen.eu

Wil je als abonnee liever deze Rietvink digitaal (PDF in kleur) ontvangen?

Stuur dan een berichtje naar:

natuurpunt@landvanreyen.eu

Het overnemen van artikels en foto's kan enkel mits toestemming van de uitgever en mits bronvermelding.

TE HUUR in alle seizoenen

Zonnige vakantiewoning in de heuvels van Z.W.-Frankrijk (dpt. Gers, tussen Bordeaux en Toulouse), voor max. 6 personen.

Het huis ligt in een klein gehucht, tussen de zonnebloemenvelden en de wijngaarden, op enkele km. van aantrekkelijke stadjes als Eauze en Condom en niet ver van Auch, Agen, Biarritz, Pau, Lourdes en de Pyreneeën.

Het is een ideaal vakantieverblijf voor natuurliefhebbers (buiszards, reeën!), wandelaars, fietsers, rustzoekers en fijnproevers.

Alle info, foto's en filmpje op
www.creaweb.be/vakantiehuis
of tel. 03 455 13 11 bij Paul Jacobs

DE TUINMAN

DE TUINMAN-TUINAANNEMINGEN BVBA

Aanleg & onderhoud van
GROENDAKEN

aanleg & onderhoud
bestratingen
afsluitingen
tuinontwerp
groendaken

Uitbreidingsstraat 6c 2547 Lint

03 454 15 94

0477 40 63 16

info@detuinman.info • www.detuinman.info